

PROGRAM
realizacji wewnątrzszkolnego systemu
DORADZTWA ZAWODOWEGO

dla Technikum nr 1
im. Stefanii Sempołowskiej
w Puławach

rok szkolny 2024/2025

opracowała: Lidia Nogowska

na podstawie PRZYKŁADOWEGO PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA
TECHNIKUM, autorzy: Tomasz Magnowski, Alicja Najmrodzka, Agnieszka Ratoń-Korbela,
Maria Rafalska, Oksana Sostek, Krystyna Stelmach-Tyszko, Dorota Zalas, Elżbieta Żywiec-
Dąbrowska (zasoby ORE)

Lp.	SPIS TREŚCI	STRONA
I.	Podstawy prawne	3
II.	Założenia ogólne programu doradztwa zawodowego	4
III.	Cel ogólny doradztwa zawodowego	5
IV.	Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów	6
V.	Warunki i sposoby realizacji programu. Osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań	9
VI.	Weryfikacja efektów zajęć – zamiast oceniania	13
VII.	Rekomendacje dotyczące obudowy dydaktycznej programu	14
VIII.	Ewaluacja programu	15
IX.	Wewnątrzszkolny Systemu Doradztwa Zawodowego w Technikum nr 1 w Puławach - rok szkolny 2024/2025	16
Załącznik 1	Arkusz realizacji PDZ w Technikum nr 1 w Puławach	17

I. PODSTAWY PRAWNE

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w branżowych szkołach reguluje m.in. ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia, a także wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły.

Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej:

- w sprawie doradztwa zawodowego,
- w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół,
- w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

II. ZAŁOŻENIA OGÓLNE PROGRAMU

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczestników oraz specyfikę typów szkół, systemowej koncepcji doradztwa zawodowego, rozumianego jako uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Program doradztwa zawodowego dla Zespołu Szkół nr 1 w Puławach bazuje na wybranych teoriach doradczych. Głównym kryterium doboru koncepcji była możliwość odniesienia procesu świadomego kształtowania własnej kariery do zmian rozwojowych, które warunkują realizację treści na danym etapie edukacyjnym. Zadania stawiane doradztwu zawodowemu są dostosowane do możliwości uczniów Technikum nr 1 w Puławach. Dobór podbudowy teoretycznej do projektowania wsparcia w ramach doradztwa zawodowego zapewnia z jednej strony podążanie za naturalnymi zmianami rozwojowymi uczniów, z drugiej zaś uwrażliwia na dynamikę zmian we współczesnym świecie.

Zgodnie z modułową strukturą programu w każdej klasie są realizowane cele ze wszystkich czterech wskazanych obszarów:

- 1. Poznawanie własnych zasobów;**
- 2. Świat zawodów i rynek pracy;**
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;**
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno zawodowych .**

Przewidziane w programie działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą i jak rozwijają swoje kompetencje, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową,

III. CEL OGÓLNY DORADZTWA ZAWODOWEGO

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w Technikum nr 1 w Puławach jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

IV. TREŚCI PROGRAMOWE ORAZ CELE SZCZEGÓŁOWE – OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych wyznaczających treści programowe doradztwa zawodowego:

1. **Poznawanie własnych zasobów**, m.in: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych stron i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
2. **Świat zawodów i rynek pracy**, m.in: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy .
3. **Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
4. **Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. **Poznawanie własnych zasobów** – uczeń:

- 1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 1.2 ustala obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3 analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia) w kontekście planowania przyszłości edukacyjno-zawodowej;
- 1.4 określa własny system wartości (w tym wartości związane z pracą i etyką zawodową).

2. **Świat zawodów i rynek pracy** – uczeń:

- 2.1 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz zasadach na nim funkcjonujących w kontekście wyborów zawodowych;

- 2.2 określa zawody i stanowiska pracy, dla których bazą są jego kwalifikacje;
 - 2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą w obszarze, w którym się kształci oraz analizuje podstawy prawa pracy – w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika
 - 2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
 - 2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości stażu zawodowego lub zatrudnienia z wykorzystaniem dostępnych form aktywizacji zawodowej;
 - 2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
 - 2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
 - 2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej firmy oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej.
-

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie – uczeń:

- 3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.2 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania nowych kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji
- 3.3 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- 3.4 analizuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych – uczeń:

- 4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania kariery;
- 4.2 sporządza Indywidualny Plan Działania (IPD)– planuje różne warianty kariery edukacyjno-zawodowej na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji nt. rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki decyzji;

4.3 dokonuje wyboru dalszej drogi edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i celami;

4.4 wskazuje korzyści wynikające z całościowego doradztwa kariery.

V. WARUNKI I SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU. OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego są spójne z celami kształcenia ogólnego i kształcenia w zawodach w Technikum nr 1 w Puławach. Umożliwia to realizowanie programu podczas:

- zajęć z zakresu doradztwa zawodowego,
- zajęć z wychowawcą,
- lekcji przedmiotowych z nauczycielami ,
- dodatkowych zajęć edukacyjnych,
- zajęć obejmujących wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu – w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Działania związane z doradztwem zawodowym są planowane w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego na poziomie szkoły i są przewidziane do realizacji przez całą kadrę pedagogiczną pod kierunkiem doradcy zawodowego lub osoby wyznaczonej przez dyrektora do pełnienia tej funkcji.

Działania obejmują też rodziców. Proponowane w programie zajęcia grupowe mają na celu m.in. pogłębianie wiedzy na temat predyspozycji i zainteresowań własnego dziecka, przygotowanie rodziców do wspierania swoich dzieci w planowaniu kariery oraz w podejmowaniu i zmianach decyzji edukacyjno zawodowych. Program zawiera propozycje mające na celu wspieranie rodziców w obszarze współczesnego rynku pracy i oczekiwań pracodawców wobec absolwentów Technikum nr 1 w Puławach.

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- podczas grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego w wymiarze wynikającym z ramowych planów nauczania;
- podczas zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu; wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych

zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);

- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. Światowy Tydzień Przedsiębiorczości, Dzień Przedsiębiorczości) lub poza nią (np. udział w cyklicznie organizowanych Targach Pracy i Edukacji).

Jednym z elementów realizacji programu jest możliwość indywidualnego kontaktu uczniów i rodziców z doradcą zawodowym i innymi specjalistami wspomagającymi proces nabywania kompetencji i umiejętności zawodowych, podejmowania decyzji (psycholog, lekarz medycyny pracy itp.) W kontaktach zostały uwzględnione także aspekty środowiskowe, rodzinne, socjalne, zdrowotne, kulturowe.

Ponadto, w realizację programu doradztwa zawodowego w Technikum nr 1 w Puławach, powinni obok rodziców być zaangażowani przedstawiciele instytucji oświatowych zajmujących się doradztwem zawodowym (m.in. specjaliści z poradni psychologiczno - pedagogicznych oraz pracownicy placówek doskonalenia nauczycieli), jednostki samorządu terytorialnego (organy prowadzący Starostwo Powiatowe w Puławach), otoczenie społeczno- gospodarcze, przez które należy rozumieć pracodawców/przedsiębiorców, organizacje pracodawców, instytucje edukacyjne oraz instytucje działające na rynku pracy (np. PUP w Puławach), uczelnie wyższe.

Doradztwo zawodowe w Technikum nr 1 w Puławach jest ukierunkowane na kształtowanie:

- a) proaktywnych postaw uczniów wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej;
- b) sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego mają eliminować stereotypy dotyczących ról społecznych i zawodowych.

Przy planowaniu działań związanych z doradztwem zawodowym warto pamiętać, że uczniowie w Technikum nr 1 podjęli już pewnie decyzje edukacyjno-zawodowe i

potrzebują wsparcia w weryfikacji tych decyzji i dokonywaniu kolejnych wyborów np. podjęcia dalszego kształcenia lub pracy.

Zajęcia doradztwa zawodowego mają być prowadzone z wykorzystaniem metod aktywizujących, dobieranych z uwzględnieniem możliwości uczniów oraz celów, jakie mają być osiągnięte. W trakcie zajęć uczeń planuje, podejmuje działania i decyzje, argumentuje. Stąd istnieje potrzeba sporządzania przez uczniów pod okiem nauczyciela np. dokumentów aplikacyjnych, które mogłyby stanowić wzór do późniejszego wykorzystania podczas poszukiwania pracy.

Uczenie się przez doświadczenie, przeżywanie umożliwia rozwijanie **kompetencji personalnych i społecznych, przygotowuje do samodzielnego, świadomego podejmowania decyzji**. Rekomenduje się wypełnianie przez uczniów testu np. predyspozycji i zainteresowań zawodowych (<http://kompetencjometr.mlodziwlodzi.pl/>), wyniki którego będą pełnić funkcję wspomagającą podczas indywidualnego omówienia.

Działania związane z doradztwem zawodowym w Technikum nr 1 w Puławach, będą w miarę możliwości realizowane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, co zwiększy atrakcyjność zajęć i jednocześnie usprawni **kompetencje kluczowe uczniów**.

W doradztwie zawodowym doceniono rolę doradztwa rówieśniczego w kształtowaniu wyborów edukacyjno - zawodowych młodzieży. Osoby zaangażowane w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym powinny zwrócić uwagę i odnieść się do ambiwalentnej funkcji porad rówieśniczych:

- pozytywna – uczeń uwzględnia w procesie decyzyjnym sugestię rówieśnika/ów, odnosząc ją do własnych zasobów i dotychczasowych planów
- negatywna – uczeń decyduje się na dane rozwiązanie zaproponowane przez rówieśnika/ów tylko dlatego, że tak robią inni .

VI. WERYFIKACJA EFEKTÓW ZAJĘĆ – ZAMIAST OCENIANIA

Działania związane z doradztwem zawodowym mają utwierdzać uczniów Technikum nr 1 w Puławach w słuszności dokonanego wyboru zawodu, pokazania możliwości dalszego kształcenia oraz podjęcia pracy.

Zamiast tradycyjnego oceniania rekomenduje się, aby podczas zajęć odwoływać się do autorefleksji i samooceny uczestników. Ma to sprzyjać budowaniu większej otwartości uczniów, ich aktywności i zaangażowania, udziału w dyskusjach, wyrażania własnych opinii oraz refleksji.

W programie zakłada się weryfikację efektów zajęć zastępującą tradycyjne ocenianie. Należy też pamiętać, że niektóre efekty realizacji programu zostaną zweryfikowane wśród uczniów dopiero w przyszłości.

Pozyskiwanie informacji o efektach prowadzonych zajęć ma odbywać się między innymi poprzez:

- pytania zadawane uczniom na zakończenie zajęć, które służyć mają m.in. wyciągnięciu wniosków, refleksji uczniów, co było przydatne dla uczniów, w jaki sposób mogą wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności, zachęceniu ich do refleksji. Gromadzenie informacji zwrotnych może też okazać się bardzo użyteczne z punktu widzenia doskonalenia metod, form i warsztatu pracy doradcy zawodowego/koordynatora doradztwa zawodowego/nauczyciela realizującego program;
- analizę zgromadzonej dokumentacji w osobistym portfolio ucznia zawierającą wymierne efekty zajęć;
- analizę indywidualnego planu działania (indywidualnego planu kariery) wypracowanego przez ucznia.

VII. REKOMENDACJE DOTYCZĄCE OBUDOWY DYDAKTYCZNEJ PROGRAMU

Na potrzeby realizacji programu rekomenduje się korzystanie z zasobów dydaktycznych gromadzonych i aktualizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie na stronie www.doradztwo.ore.edu.pl oraz publikacji dostępnych na stronie www.euroguidance.pl.

VIII. EWALUACJA PROGRAMU

Przeprowadzanie wewnętrznej ewaluacji programu, będzie planowana i realizowana w ramach Wewnętrzpszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w Technikum nr 1.

Efektem ewaluacji ma być doskonalenie programu, służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły lub lokalnego rynku pracy. Realizacja programu powinna być na bieżąco monitorowana. Wskazane jest, by osoba realizująca program ewaluowała swoją pracę poprzez pozyskiwanie od uczniów informacji na temat przydatności poruszanych zagadnień i sposobu prowadzenia zajęć.

Proponowane techniki ewaluacji: analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć), arkusz realizacji SDZ.

IX. WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO W
TECHNIKUM NR 1 W PUŁAWACH
-ROK SZKOLNY 2024/2025

Tematy działań	treści do realizacji w ramach 10 godzin doradztwa zawodowego	poziom	Osoby odpowiedzialne za realizację
1. Poznanie własnych zasobów;	T1: Moje zasoby i nieodkryte obszary T2: Sposoby dokumentowania swoich osiągnięć i dowodów rozwoju e -portfolio	(T)	• Wychowawcy • Nauczyciele • Pedagog • Rodzice (na spotkaniach typu wywiadówka) • Osoby wskazane przez dyrektora np. doradca zawodowy
2. Świat zawodów i rynek pracy;	T3: Moje predyspozycje zawodowe T4: Metody poszukiwania pracy. Tendencje na rynku pracy – branże przyszłości T5: Wymagania i oczekiwania pracodawców	(T)	• Wychowawcy • Nauczyciele • Pedagog • Rodzice (na spotkaniach typu wywiadówka) • Osoby wskazane przez dyrektora np. doradca zawodowy
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie;	T6: Etyka zawodowa, czy wiem co to jest? Mój świat wartości T7: Rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych	(T)	• Wychowawcy • Nauczyciele • Pedagog • Rodzice (na spotkaniach typu wywiadówka) • Osoby wskazane przez dyrektora np. doradca zawodowy
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno zawodowych .	T8: Źródła informacji o rynku pracy. Praca za granicą – plusy i minusy T9: Dokumenty aplikacyjne potrzebne do pozyskania stażu i zatrudnienia T10: Twarzą w twarz z pracodawcą, czyli rozmowa kwalifikacyjna	(T)	• Wychowawcy • Nauczyciele • Pedagog • Rodzice (na spotkaniach typu wywiadówka) • Osoby wskazane przez dyrektora np. doradca zawodowy

Załącznik 1 Arkusz realizacji SDZ w Technikum nr 1 w Puławach

Ewaluacja WSDZ w Zespole Szkół nr 1 w Puławach

Rok szkolny 2024/2025

Arkusz realizacji SDZ

Metryczka:

Nauczyciel:

1. Proszę podać minimum trzy tematy, które były realizowane na lekcjach wychowawczych w ramach SDZ (dotyczy wychowawców)

Lp.	Temat	Data realizacji
1.		
2.		
3.		

2. Czy podczas realizacji SDZ korzystaliście Państwo z rekomendowanego przez doradców zawodowych narzędzia Mapa Karier <https://mapakarier.org/> ?

Tak

Nie

3. Czy podczas realizacji SDZ korzystaliście Państwo z rekomendowanego przez doradców zawodowych narzędzia Barometr zawodów <https://barometrzawodow.pl/> ?

Tak

Nie

2. Czy w ramach pracy dydaktycznej (nie na lekcjach wychowawczych) poruszaliście Państwo problematykę związaną z doradztwem zawodowym? Jeśli Tak to czego ona dotyczyła? (dotyczy wszystkich nauczycieli)

Tak

Nie

3. Czy istnieje potrzeba, aby na stronie internetowej naszej szkoły powstało miejsce, w którym umieszczane byłyby informacje związane np. z tym jak napisać cv, jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej etc.

Tak

Uzasadnienie:

Nie

Uzasadnienie:

4. Jakich działań brakuje aby realizacja SDZ, była bardziej optymalna?